

## Ilmestyskirja 2

Ilm. 1:11-2:7

Viime kerralla aloitimme Johanneksen ilmestyksen selittämisen. Pääsimme luvun 1 jakeeseen 11.

Totesimme viime kerralla, että Johanneksen evankeliumi on erittäin vaikeasti ymmärrettävä teksti. Se johtuu siitä, että se on ns. *apokalyptista kirjallisuutta*. Tuossa tyylilajissa on ideana se, että taivaalliset näyt ovat vertauskuvallisia kuvia maanpäällisistä asioista. Toinen tärkeä Raamattuun kuuluva apokalyptinen teksti on profeetta Danielin kirja.

Keskeinen asia, jota Patmoksen saarelle n. v. 95 jKr. karkotetun Johanneksen näkemät näyt tarkoittavat, on se, että kohta alkaisivat kristittyjen vainot. Niitä varten Jeesus antoi Johannekselle nuo näyt, käski kirjoittamaan ne kirjaan ja lähettämään kopiot niistä seitsemälle Vähä-Aasian kristilliselle seurakunnalle. Tarkoitus oli, että niitä luettaisiin ääneen seurakuntien kokouksissa ja niiden kautta saataisiin rohkeutta kestää tulossa olevissa vainoissa.

Tämä Ilmestyskirjan historiallinen konteksti on syytä aina ottaa huomioon sitä selitettäessä. Tämän jälkeen on mahdollista miettiä, mitä teksti merkitsee meidän aikamme kristityille.

### Johannes näkee Kristuksen

Nyt jatkamme 1. luvun jakeesta 12. Siinä Johannes kertoo, miten hänen saamansa näky alkoi:

Käännyin nähdäkseni, mikä ääni minulle puhui, ja kun käännyin, näin seitsemän kultajalkaista lamppua ja lamppujen keskellä hahmon, joka oli ihmisen kaltainen. Hänellä oli yllään pitkä viitta ja rinnan ympärillä kultainen vyö. Hänen päänsä ja hiuksensa hohtivat valkoisina kuin valkoinen villa, kuin lumi, ja hänen silmänsä olivat kuin tulen liekit. Hänen jalkansa välkehtivät kuin sulatusuunissa hehkuva pronssi, ja hänen äänensä oli kuin suurten vesien pauhu. Hänellä oli oikeassa kädessään seitsemän tähteä, hänen suustaan pisti esiin kaksiteräinen, terävä miekka, ja hänen kasvonsa olivat kuin loistava keskipäivän aurinko. Hänet nähdessäni minä vaivuin hänen jalkoihinsa kuin kuollut (Ilm. 1:12-17)

Ennen selittämistä on tarpeen nähdä mielikuvituksessaan ja sielunsa silmillä tuo pelottava näky, ihmisen kaltainen taivaallinen hahmo käyskentelemässä seitsemän kultaisen lampun keskellä.

Tuossa tekstissä olevat sanat ”ihmisen kaltainen” pitäisi oikeastaan kääntää ”Ihmisen Pojan muotoinen”. Se on viittaus toiseen apokalyptisen kirjallisuuden edustajaan Raamatussa,

nimittäin Vanhan testamentin profeetta Danielin kirjaan. Siinä Daniel näkee jumalallisen hahmon eli Ihmisen Pojan, joka on osallinen jumalallisesta kunniaista ja vallasta. Huomattavaa on myös se, että Jeesus Nasaretilainen kutsui itseään Ihmisen Pojaksi.

On siis selvää, että tuo ”Ihmisen Pojan kaltainen” hahmo lampunjalkojen keskellä on ylösnoussut Jeesus. Hän ei ole mikään lälly jeesustelija, vaan niin pyhä, ettei syntinen ihminen, ei edes hänen tähtensä syrjäiselle saarelle karkotettu Johannes, voi katsella häntä. Tapahtuu se, mitä Vanhan testamentin mukaan Jumalan nähneelle ihmiselle tapahtuu: Johannes vaipui maahan Jeesuksen jalkoihin kuin kuollut.

Minusta nykykirkossa pitäisi painottaa nykyistä enemmän Kristuksen pyhyyttä. Meille kristittynä oleminen alkaa olla liian laimeaa ja ihmisvetoista. Johanneksen ilmestys muistuttaa meille, kenen kanssa me kristinuskossa olemme tekemisissä: emme omien jumalakuviemme tai mieltymystemme kanssa, vaan pyhän Ihmisen Pojan kanssa. Jos hänet kuvittelee mielessään yhtään oikein, hän on pelottava taivaallinen olento, jonka hiukset, auringon lailla loistavat kasvot, valkoiset vaatteet, kultainen vyö, tulen lieskoina hohtavat silmät ja tulikuuman pronssin värisinä hohtavat jalat loistavat Jumalan kunniaa. Sitä ihminen ei kestä nähdä.

Samanlainen on hänen äänensä, kuin suurten vesien pauhu. Sitä kuvaa, että hänen suustaan lähtee kaksiteräinen, terävä miekka. Jeesuksen puhe on Jumalan sanaa. Se on Raamatun mukaan niin terävä, että se pystyy tutkimaan, arvioimaan ja tuomitsemaan ihmisen syvimmätkin ajatukset ja salaisuudet, niin että ihminen on paljas Jumalan edessä.

### **Seitsemän kultaista lamppua ja seitsemän tähteä**

Entä mitä tarkoittavat nuo seitsemän kultajalkaista lamppua, joitten keskellä Jeesus oli?

Taas on huomattava, että taustalla on Vanha testamentti. Siellähän kultainen seitsenhaarainen lamppu on tärkeä osa Jumalan palvelusta. Sellainen valaisi Mooseksen Jumalan käskyn mukaan teettämää pyhää ilmestysmajaa ja myöhemmin Jerusalemin temppeleä.

Tässä kohden seitsemän kultaista lamppua tarkoittavat niitä seitsemää seurakuntaa, joille Jeesus käski Johannesta lähettämään ilmestyksestä kirjoittamansa tekstin.

Jeesus käyskenteli näyssä noitten seitsemän lampunjalan keskellä. Se tarkoittaa, että hän on seurakunnassa läsnä. Hän ei ole kaukana, vaan mukana seurakunnan elämässä. Toista vertauskuvaa käyttäen voi sanoa, että Jeesus on kirkkonsa pää.

Mutta miten me, syntisistä ihmisistä koostuva seurakunta voimme olla häntä lähellä? Siitä puhuu näyn seuraava osa, joka sekin kannattaa mielikuvituksessaan ajatella.

Mutta hän laski oikean kätensä päälleni ja sanoi: ”Älä pelkää. Minä olen ensimmäinen ja viimeinen, iäti elävä. Minä olin kuollut, mutta nyt minä elän,

elän aina ja ikuisesti. Minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet. Kirjoita siis, mitä näet: se, mikä on nyt, ja se, mikä on myöhemmin tapahtuva. Sinä näit seitsemän tähteä oikeassa kädessäni ja seitsemän kultajalkaista lampppua, ja niiden salaisuus on tämä: seitsemän tähteä ovat seitsemän seurakunnan enkelit, ja seitsemän lampppua ovat ne seitsemän seurakuntaa.” (Ilm. 1:17-20)

Jeesus ei siis ole ainoastaan pyhä ja kauhistava jumalallinen olento. Hän on myös lempeä ja rakastaa meitä, laittaa käden olkapäälle ja sanoo: ”Älä pelkää!” Hän kuoli meidän puolestamme, syntiemme sovituksiksi, mutta Jumala herätti hänet kuolleista. Siinä tapahtui se, että Jeesus sai voiton kuolemasta. Hän voi avata kuoleman ovet ja päästää kuolleet vapaaksi ja antaa iankaikkisen elämän.

Johanneksen saamassa näyssä seitsemän kultajalkaista lampppua tarkoittavat siis seitsemää Vähä-Aasian seurakuntaa. Niitä vastaavat Jeesuksen kädessä olleet seitsemän tähteä, jotka taas ovat niiden ”seitsemän seurakunnan enkelit”.

Taustalla on Danielin kirjan ajatus, että jokaisella kansakunnalla on Jumalan luona oma enkelinsä, joka johdattaa sen vaiheita ja suojelee sitä. Historian vaiheet ovat sitä, että kansakuntien enkeliruhtinaat taistelevat toisiaan vastaan ja toinen voittaa toisen.

Vastaavalla tavalla Ilmestyskirjassa ajatellaan, että kullakin seurakunnalla on oma enkelinsä, joka edustaa tuota seurakuntaa Jumalan luona.

En oikein tiedä, että mitä viisautta tuosta voisi nykypäivään ammentaan. Ainakin sen, että seurakunta ei ole ainoastaan maanpäällinen juttu. On se toki sitäkin, koska seurakunta koostuu näkyvistä, aineellisista ja maanpäällisistä ihmisistä. Mutta sen lisäksi kukin kristillinen seurakunta on hengellinen ja taivaallinen asia. Seurakunnat ovat kuin tähtinä taivaan Herran käsissä. Mutta samalla ne ovat täällä maan päällä, loistamassa Kristuksen valoa, todistamassa hänestä.

Seuraavana tekstissä on Kristuksen sanelemat kirjeet seitsemälle seurakunnalle. Ne ovat ikään kuin kirkon ylipaimenen pitämiä taivaallisia piispantarkastuksia. Ideana on kai se, että Kristus tarkastelee seurakuntia sitä varten, että ovatko ne kunnossa kestääkseen tulossa olevan vainon.

### **Kirje Efesoksen seurakunnalle**

”Kirjoita Efesoksen seurakunnan enkelille: ’Näin sanoo hän, jolla on oikeassa kädessään seitsemän tähteä ja joka käyskentelee seitsemän kultajalkaisen lampun keskellä: ’Minä tiedän sinun tekosi, sinun vaivannäkösi ja kestävyytesi. Minä tiedän, ettet voi sietää pahoja ihmisiä. Sinä olet koetellut niitä, jotka sanovat itseään apostoleiksi vaikka eivät ole, ja olet havainnut heidät valehtelijoiksi. Kestävyttäkin sinulla on, olethan joutunut moneen vaivaan minun nimeni tunnustamisen tähden etkä ole antanut periksi. Mutta sitä en

sinussa hyväksy, että olet luopunut ensi ajan rakkaudesta. Muista siis, mistä olet langennut, käänny ja palaa tekemään ensi ajan tekoja. Ellet tee parannusta, minä tulen luoksesi ja siirrän lamppusi paikaltaan. Siinä teet kuitenkin oikein, että inhoat nikolaiittojen tekoja, joita minäkin inhoan (Ilm. 2:1-6)

Efesoksen kaupunki oli Vähä-Aasian tärkein kaupunki. Siellä sijaitsi valtava Artemiksen temppeli. Apostoli Paavali oli 40 vuotta aiemmin tullut kaupunkiin ja viettänyt siellä pari vuotta opettaen evankeliumia Jeesuksesta. Hän oli tuona aikana perustanut Efesoksen seurakunnan.

Jeesus kehuu Efesoksen seurakuntaa. Se on tehnyt hyviä tekoja, nähnyt vaivaa ja ollut kestävä, epäilemättä sitä vastaan, että Artemista palvovat pakanat ja hallitusvalta ovat olleet painostamassa sitä luopumaan uskosta.

Eriyistä kiitosta Efeson seurakunta saa Kristukselta siitä, että se ei voi sietää pahoja ihmisiä. Seurakuntaan on selvästikin tullut joitain kierteleviä saarnaajia, jotka ovat väittäneet olevansa Kristuksen apostoleja, mutta ovat opettaneet harhaoppeja. Efeson kristityt eivät ole nielleet heidän opetustaan purematta, vaan ovat testanneet, että onko se oikeata opetusta.

Tässä on minusta sanomaa myös nykykirkolle. Ei meidänkään pidä hyväksyä mitä tahansa opetusta, jota kristillisenä esitellään. Oppeja ja opettajia tulee koetella. Koetinkivenä on Raamattu ja uskontunnustukset.

Asia ei siis ole niin, että ”suvaitsevaisuus” on kirkon ylin ohjenuora.

Eriyisesti Jeesus kiitti Efeson seurakuntaa siitä, että se ei suvainnut ”nikolaiittojen tekoja”. Kristillisen perimätiedon mukaan nikolaiittojen lahko oli saanut nimensä Apostolien tekojen 6. luvussa mainitusta antiokialaisesta Nikolauksesta. Kerrotaan, että hänellä oli erityisen kaunis nuori vaimo. Jotkut seurakuntalaiset olivat kateellisia Nikolaukselle ja syytäneen häntä maallismielisyydestä. Liennyttääkseen syytöksiä Nikolaus oli tarjoutunut antamaan vaimonsa kenelle tahansa veljistä; ei tosissaan, vaan osoittaakseen syytösten älyttömyyden. Jotkut olivat ottaneet hänen sanansa todesta ja ruvenneet harrastamaan kristillistä vaimonvaihtoa, vaikka se ei ollut Nikolauksen tarkoitus. Hänen nimensä jäi kuitenkin elämään tuon sukupuolisiveellisyyttä rikkovan lahkon nimeen.

En tiedä pitääkö tämä legenda paikkaansa.

### **Rakkaudesta luopuminen**

Vaikka Efeson seurakunta toimi siis varsin hyvin, Jeesuksella oli sitä vastaan myös vakavaa huomauttamista. Se oli luopunut ”ensi ajan rakkaudesta”. Ehkä oli käynyt niin, että harhaoppisia arvioitaessa tuomion henki oli saanut vallan. Mutta se on ihan väärin. Kristityt tunnetaan rakkaudestaan, ei tuomitsemisen halusta.

Jos Efeson seurakunta ei palaisi rakkauteen, sille kävisi huonosti: ”Ellet tee parannusta, minä tulen luoksesi ja siirrän lamppusi paikaltaan.”

Lopussa on kuitenkin positiivinen kehoitus ja lupaus. Se kertoo siitä, miten voittajalle käy. Eli seurakunnalle ja kristitylle, joka kestää vaikeuksista huolimatta uskossa loppuihin asti. Tällainen voittajan kehoitus ja lupaus on jokaisen seitsemän kirjeen lopussa. Efeson seurakunnalle se kuuluu näin:

"Jolla on korvat, se kuulkoon, mitä Henki sanoo seurakunnille. Sen, joka voittaa, minä annan syödä elämän puusta, joka on Jumalan puutarhassa (Ilm. 2:7)

Tätäkin näkyä kannattaa maistella mielikuvituksessaan. Millaista on syödä hedelmiä Jumalan puutarhassa olevasta elämän puusta?